

Asia: VN/26860/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi tuomioistuimen määräämästä pääsykiellosta ja siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Tuomioistuimen määräämä pääsykielto

Suomen Asianajajat kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi tuomioistuimen määräämästä pääsykiellosta ja siihen liittyviksi laeiksi.

Yhtenä Suomen Asianajajien sääntömääräisenä tehtävänä on seurata oikeuskehitystä maassa ja lausuntoja antamalla sekä aloitteita tekemällä tarjota kokemuksensa yhteiskunnan käytettäväksi. Suomen Asianajajien oikeuspoliittisen työn lähtökohta on oikeusvaltion turvaaminen. Lausunnoissaan Suomen Asianajajat pyrkii painottamaan oikeusvaltioperiaatteen toteutumiseen, oikeusturvaan sekä oikeuden saavutettavuuteen, perus- ja ihmisoikeuksien sekä asianajajakunnan itsenäisyyden ja riippumattomuuden turvaamiseen liittyviä näkökulmia. Pyydettyinä lausuntona Suomen Asianajajat esittää seuraavaa.

Mietintöä koskevat huomiot

Suomen Asianajajat pitää esitysluonnoksessa esitettyjä tavoitteita ja pääsykiellon käyttöönottoa kannatettavana. Tämänhetkisessä lainsäädännössä ei ole viranomaisen hakemuksesta määrättävää pääsykieltoa, vaan liikkeenharjoittajalla on ainoastaan mahdollisuus itse määrätä pääsykielto. Pääsykiellon käyttöönotto olisi siten perusteltu ennaltaehkäisevä turvaamistoimi, joka voitaisiin hyödyntää toistuvaan häiriö- ja uhkakäyttäytymiseen puuttumisessa.

Vartijoiden, poliisien sekä järjestyksenvalvojen toimivallan on katsottu jäävän osin epäselväksi sen suhteen, millä perusteella liikkeenharjoittajan antaman pääsykiellon kohteena olevan henkilön pääsy voidaan estää tai hänet poistaa tilasta. Ehdotetun sääntelyn tarkoituksena on osaltaan korjata tätä epäselvää oikeustilaa säätämällä poliisille sekä tietyin edellytyksin myös vartijoille

nimenomainen toimivalta estää pääsykiellon kohteena olevan henkilön pääsy tilaan tai poistaa hänet sieltä. Tästä syystä olisi tärkeää, että sekä julkisten että yksityisten toimijoiden toimivaltuuksista säädetään pääsykiellon osalta selkeästi ja täsmällisesti.

Ehdotetussa lainsäädännössä tuomioistuin voisi määrätä henkilölle pääsykiellon tiettyyn yksilöityyn myymälään tämän aikaisemman käyttäytymisen perusteella. Tuomioistuimen päätös tulee perustua esimerkiksi todettuun aiempaan häiriökäyttäytymiseen. Pääsykielto tarjoaisi tehokkaan keinon varmistaa liikkeenharjoittajien sekä henkilöstön turvallisuutta.

Suomen Asianajajat kiinnittää huomiota siihen, että pääsykiellon määräämisen keskeisenä edellytyksenä olisi se, että henkilön osalta on ”perusteltu syy olettaa häiriökäyttäytymisen jatkuvan”. Kyseessä on siis luonteeltaan ennakkollinen arvio henkilön tulevasta käyttäytymisestä, minkä vuoksi säännöksen soveltaminen edellyttää erityistä huolellisuutta henkilön oikeusturvan suojaamiseksi. Kun pääsykiellolla rajoitetaan henkilön mahdollisuutta päästä yleisölle avoinna olevaan liiketilaan, tulee sääntelyn täyttää tarkkarajaisuuden, suhteellisuuden ja oikeasuhtaisuuden vaatimukset. Esityksen perusteluissa olisi tämän takia syytä täsmentää, millaisiin seikkoihin arvio häiriökäyttäytymisen jatkumisen vaarasta voi perustua, jotta sääntelyn soveltaminen olisi mahdollisimman ennakoitavaa ja yhdenmukaista.

Suomen Asianajajilla ei ole muutoin lausuttavaa hallituksen esityksestä.

Paikan haltijan antama pääsykielto ja julkisrauhan rikkominen

-

Toimivaltuudet pääsykieltojen valvomiseksi

-

Henkilötietojen käsittely

-

Muut mahdolliset huomiot esitysluonnoksesta

-

Uusimäki Cecilia
Suomen Asianajajat